

Índex

I		Conceptes bàsics
1	Introducció a la criptografia	13
1.1	Conceptes bàsics	13
1.1.1	Introducció a la criptoanàlisi	16
1.2	Una mica d'història	17
1.2.1	Xifres de transposició	19
1.2.2	Xifres de substitució	20
1.3	Resum	27
1.4	Solucions dels exercicis	28
1.5	Bibliografia	30
2	Fonaments matemàtics	31
2.1	Aritmètica modular	32
2.1.1	Estructures algebraiques: grups, anells i cossos	32
2.1.2	Divisibilitat als enters	34
2.1.3	Aritmètica modular amb enters	37
2.1.4	Aritmètica modular amb polinomis	45
2.2	Nombres primers	48
2.2.1	Tests de primalitat	49
2.3	Problemes matemàtics difícils	52
2.3.1	Complexitat d'un algorisme	52
2.3.2	Producte de primers i factorització d'enters	53
2.3.3	Exponenciació i logaritme discret	54
2.3.4	Quadrats i arrels quadrades modulars	54

2.4	Resum	55
2.5	Solucions dels exercicis	56
2.6	Bibliografia	58

II

Criptografia de clau simètrica

3	Les xifres de flux	61
3.1	Criptografia de clau simètrica o compartida	62
3.2	Definició de les xifres de flux	62
3.2.1	Període	64
3.2.2	Aleatorietat	64
3.3	Generadors lineals de seqüència xifrant	69
3.3.1	Generadors congruencials	69
3.3.2	Registres de desplaçament realimentats linealment (LFSR)	69
3.3.3	Limitacions dels generadors lineals	73
3.4	Generadors no lineals	74
3.4.1	A5	75
3.4.2	Trivium	78
3.5	Resum	82
3.6	Solucions dels exercicis	83
3.7	Bibliografia	84
4	Les xifres de bloc	85
4.1	Definició de les xifres de bloc	85
4.1.1	Modes d'operació	86
4.2	El criptosistema AES	91
4.2.1	Descripció del funcionament	92
4.2.2	Detall d'una iteració	94
4.2.3	Funció AddRoundKey	94
4.2.4	Funció ByteSub	95
4.2.5	Funció ShiftRow	96
4.2.6	Funció MixColumns	97
4.2.7	Generació de subclaus	99
4.2.8	Desxifrat	101
4.3	Resum	102
4.4	Solucions dels exercicis	103
4.5	Bibliografia	107
5	Funcions hash	109
5.1	Les funcions hash	109
5.1.1	Definicions	110
5.1.2	Propietats	111
5.1.3	Seguretat de les funcions hash	112

5.2	Construcció de funcions hash	113
5.2.1	Funcions hash basades en criptosistemes de bloc	114
5.2.2	Funcions hash de disseny específic	116
5.3	L'estàndard SHA-256	117
5.3.1	Padding del missatge	117
5.3.2	Funció de compressió del SHA-256	118
5.3.3	SHA-256 sobre múltiples blocs	124
5.4	Aplicacions de les funcions hash	124
5.4.1	Codis d'autenticació de missatges	125
5.4.2	Resum de missatges	127
5.4.3	Emmagatzematge de contrasenyes	127
5.4.4	Derivació de claus	129
5.4.5	Pseudonimització de dades	130
5.4.6	Generació de cadenes de bits pseudoaleatòries	132
5.4.7	Compromís de bit	132
5.4.8	Prova de treball	134
5.4.9	Taules hash	135
5.4.10	Arbres de Merkle	138
5.4.11	Filtres de Bloom	141
5.5	Funcions hash amb propietats addicionals	149
5.6	Resum	151
5.7	Solucions dels exercicis	152
5.8	Bibliografia	156

Criptografia de clau pública

6	Criptografia de clau pública	159
6.1	L'origen de la criptografia de clau pública	159
6.2	Intercanvi de claus de Diffie-Hellman	161
6.3	Xifres de clau pública	163
6.3.1	Xifratge basat en la factorització d'enters: RSA	163
6.3.2	Xifratge basat en el logaritme discret: ElGamal	166
6.4	Signatures digitals	168
6.4.1	Signatures basades en la factorització d'enters: RSA	169
6.4.2	Signatures basades en el logaritme discret: ElGamal	170
6.4.3	Atacs als esquemes de signatura digital	173
6.5	Criptografia simètrica i asimètrica	175
6.6	Implementació dels algorismes de clau pública	177
6.6.1	Optimització del xifrat RSA	177
6.6.2	Optimització del desxifrat RSA	178
6.6.3	Optimització del xifrat ElGamal	180
6.6.4	Optimització del desxifrat ElGamal	180

6.7	Criptografia post-quàntica	180
6.8	Resum	182
6.9	Solucions dels exercicis	183
6.10	Bibliografia	185
7	Infraestructura de clau pública	187
7.1	Entitats d'una PKI	187
7.1.1	Autoritat de certificació	188
7.1.2	Autoritat de registre	189
7.1.3	Autoritat de validació	189
7.1.4	Autoritat de segellat de temps	190
7.1.5	Entitat final	190
7.1.6	Repositori de certificats	191
7.1.7	Repositori de llistes de revocació de certificats	191
7.2	Cicle de vida d'un certificat digital	191
7.2.1	Generació del parell de claus	191
7.2.2	Registre	193
7.2.3	Creació del certificat	193
7.2.4	Disseminació i recuperació del certificat	194
7.2.5	Validació del certificat	194
7.2.6	Expiració del certificat	195
7.2.7	Revocació del certificat	195
7.2.8	Història i arxivament de claus	195
7.3	Els estàndards X.509	196
7.3.1	Certificats de clau pública	196
7.3.2	Llistes de revocació de certificats	201
7.3.3	Online Certificate Status Protocol	206
7.3.4	Time Stamp Protocol	207
7.3.5	Estructures de PKI	209
7.4	Les normes PKCS	210
7.4.1	PKCS#1	211
7.4.2	PKCS#5	217
7.4.3	PKCS#12	219
7.5	Formats de representació de dades	219
7.6	Els problemes de la PKI en desplegaments reals	221
7.7	Resum	223
7.8	Solucions dels exercicis	224
7.9	Bibliografia	225
8	Criptografia de corbes el·líptiques	227
8.1	L'origen de la criptografia de corbes el·líptiques	227
8.2	Beneficis de la criptografia de corbes el·líptiques	229
8.3	Corbes el·líptiques	230
8.3.1	Corbes el·líptiques sobre els reals	231
8.3.2	Corbes el·líptiques sobre cossos finits	235

8.4	Corbes el·líptiques per a usos criptogràfics	243
8.4.1	Selecció verificablement pseudoaleatòria de corbes	244
8.4.2	Corbes estandarditzades	246
8.4.3	Funcions hash que retornen punts de corbes el·líptiques	250
8.5	El problema del logaritme discret sobre corbes el·líptiques	251
8.6	Criptografia basada en el problema del logaritme discret sobre corbes	252
8.6.1	Intercanvi de claus de Diffie-Hellman amb corbes el·líptiques	252
8.6.2	L'esquema de signatura ECDSA	253
8.6.3	L'esquema de xifratge integrat de corbes el·líptiques (ECIES)	256
8.7	Resum	258
8.8	Solucions dels exercicis	259
8.9	Bibliografia	263
9	Criptografia basada en pairings	265
9.1	Propietats dels <i>pairings</i>	265
9.2	Eines matemàtiques per a la construcció dels <i>pairings</i>	266
9.2.1	Corbes el·líptiques sobre cossos estesos	266
9.2.2	Els punts de la r -torsió	267
9.2.3	El divisor d'una funció	268
9.2.4	Construcció de funcions a partir del divisor	275
9.3	Construcció explícita dels <i>pairings</i> de Weil i Tate	277
9.3.1	El <i>pairing</i> de Weil	277
9.3.2	El <i>pairing</i> de Tate	280
9.4	Algorismes criptogràfics basats en <i>pairings</i>	281
9.4.1	L'esquema de signatura BLS	282
9.4.2	Criptografia basada en la identitat	287
9.5	Resum	291
9.6	Solucions dels exercicis	292
9.7	Bibliografia	294

IV

Protocols criptogràfics

10	Protocols criptogràfics	297
10.1	El protocol de tres passos de Shamir	297
10.1.1	El xifrat de Vernam i el protocol de tres passos de Shamir	298
10.1.2	El criptosistema d'exponenciació	299
10.2	Esquemes de compartició de secrets	300
10.2.1	Esquema de compartició de secrets polinòmic	300
10.2.2	Problemàtiques dels esquemes de compartició de secrets	302
10.3	Esquemes de compromís de bit	303
10.3.1	Compromís de bit utilitzant funcions hash	304
10.3.2	Compromís de Pedersen	304
10.3.3	Aplicacions dels esquemes de compromís de bit	305

10.4	Signatures cegues	306
10.4.1	Signatura cega amb RSA	306
10.4.2	Aplicacions de les signatures cegues	307
10.4.3	Protecció contra abusos en les signatures cegues	308
10.5	Signatures d'anell	309
10.5.1	Les signatures d'anell basades en RSA	310
10.6	Proves de coneixement nul	316
10.6.1	Prova del coneixement del logaritme discret	318
10.6.2	Aplicacions de les proves de coneixement nul	319
10.7	Protocol de transferència inconscient	319
10.7.1	Protocol d'Even, Goldreich i Lempel	320
10.7.2	Aplicacions de la transferència inconscient	321
10.8	Protocols de recuperació privada d'informació	322
10.8.1	Protocol de Kushilevitz i Ostrovsky	323
10.8.2	Protocol de Chor et al.	326
10.9	Protocol multipart segur	328
10.9.1	El problema del milionari	329
10.9.2	El problema del milionari socialista	330
10.10	Resum	332
10.11	Solucions dels exercicis	333
10.12	Bibliografia	337